

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ
ТА ПРОБАЦІЇ**

Михайлик Д. О.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності

Міжрегіональної Академії управління персоналом

м. Київ, Україна

Розглядаючи Міністерство юстиції України як суб'єкт реалізації державної політики у сфері виконання покарань та пробації ми проаналізували пункт 1 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228 (далі – Положення № 228).[1]

Згідно, цього положення Міністерство юстиції України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації. Основними завданнями цього виконавчого органу, зокрема, є:

– забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації;

– забезпечення формування системи наглядових, соціальних, виховних та профілактичних заходів, які застосовуються до засуджених та осіб, узятих під варту;

– контроль за дотриманням прав людини, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та осіб, узятих під варту.

Замість єдиного структурного підрозділу, який здійснював управління органами і установами, а саме – центрального апарату ДПтС, в апараті Мін'юсту було утворено декілька самостійних структурних підрозділів, а саме: департамент Державної кримінально-виконавчої служби України; департамент пробації; департамент ресурсного забезпечення; управління медичного забезпечення; відділ інспектування дотримання прав людини в пенітенціарних закладах. У складі інших структурних підрозділів апарату Мін'юсту були утворені підрозділи з питань забезпечення діяльності ДКВС.

Крім того, Кабінет Міністрів України своєю постановою від 18 травня 2016 року № 348 прийняв рішення ліквідувати як юридичні особи публічного права територіальні органи управління Державної пенітенціарної служби та утворити як юридичні особи публічного права територіальні органи Міністерства юстиції – міжрегіональні управління з питань виконання кримінальних покарань та пробації [2].

З прийняттям рішення про ліквідацію Державної пенітенціарної служби, до сфери управління Міністерства юстиції України було віднесено 148 установ виконання покарань та слідчих ізоляторів (113 кримінально-виконавчих установ; 12 слідчих ізоляторів; 17 установ виконання покарань з функцією слідчих ізоляторів, шість виховних колоній), 90 промислових і 11 сільськогосподарських підприємств установ виконання покарань, 18 закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби, інші установи і заклади [3].

Доречно, звернути увагу на той факт, що на даний час у сфері управління Міністерства юстиції України відсутні дані про стан органів і установ виконання покарань у зв'язку з військовою агресією р.ф. і оголошення в Україні військового стану. Це пов'язано з тим, що частина виправних колоній ДКВС України попала в окупацію, а частина була евакуйована на іншу територію.

Результати проведення науковою школою «Інтелект» аналізу наповненості установ виконання покарань та слідчих ізоляторів свідчать, що чисельність осіб, які відбували покарання у виправних та виховних колоніях ДКВС України, зменшилася в 1,5 рази, а чисельність осіб, які трималися у слідчих ізоляторах навпаки – збільшилася в 1,2.

Крім цього на території країни з'явилися так звані спеціальні табори де утримуються військовополонені р.ф., а також є обвинувальні вирoki суду щодо застосування до військових злочинців р.ф. кримінального покарання. Серед проблем які потребують вирішення з боку Міністерства юстиції України варто виділити:

1) застарілою залишається і матеріальна база діючих пенітенціарних закладів, більшість будівель і споруд яких перебуває у незадовільному стані, а окремі – в аварійному, чим не забезпечуються умови тримання засуджених та ув'язнених;

2) недостатність природного та штучного освітлення в камерах;

3) відсутність примусової вентиляції та постійного доступу до проточної питної води;

4) недостатня кількість умивальників, електророзеток, зливу води у туалетах; надмірна вологість та ураженість грибок стін камер;

5) плінність кадрів, пов'язана з низькою заробітною платою персоналу органів і установ виконання покарань, неналежним рівнем соціального захисту персоналу та пенітенціарної системи, що робить професію неprestижною і створює умови для виникнення корупційних ризиків.

6) низьким є рівень технічної оснащеності установ виконання покарань та слідчих ізоляторів засобами охорони, що змушує керівників установ приділяти більшу увагу організації фізичної охорони із залученням значної кількості персоналу, а не застосуванню сучасних інженерно-технічних засобів охорони і нагляду, охоронних, інформаційних та телекомунікаційних систем.

Існуюча система виконання кримінальних покарань та попереднього ув'язнення не повною мірою відповідає принципам гуманізму і поваги до прав і свобод людини. Умови тримання засуджених та осіб, узятих під варту, потребують приведення у відповідність з європейськими стандартами.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.10. 2022 р.).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 травня 2016 року № 348 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-2016-%D0%BF#Text>
3. Концепція реформування (розвитку) пенітенціарної системи України, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 654-р URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2017-%D1%80> (дата звернення 20 10. 2022 року).